

22.6.2017

Ympäristöministeriö
Matti Kuittinen

kirjaamo@ym.fi

Aihe: Lausuntopyyntö vihreän julkisen rakentamisen hankintaoppaasta ja suosituksista vähähiilisen rakentamisen kriteereiksi

Tietoa RAKLI ry:stä

RAKLI kokoaa yhteen kiinteistöalan ja rakennuttamisen vastuulliset julkisen ja yksityisen sektorin ammattimaiset toimijat, jotka kattavat asuntojen, toimitilojen ja infrastruktuurin omistajat, rakennuttajat ja käyttäjät sekä näiden ammattimaiset edustajat. RAKLI jäsenineen varmistaa, että Suomessa on tilaa hyvälle elämälle.

LAUSUNTO

RAKLI ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asiaan.

RAKLI ja sen jäsenet ovat olleet etunenässä kestäväen kehityksen edistämässä rakennus- ja kiinteistöalalla mm. kiinteistöalan vapaaehtoisten energiatehokkuussopimusten kautta sekä kestävien rakentamisen kriteereiden hyödyntämisen kautta rakennushankkeissa. Useille RAKLI:n jäsenille ovat omien kestäväen rakentamisen kriteerien lisäksi myös kansainväliset ympäristösertifikaatit hyvin tuttuja ja paljon hyödynnettyjä.

Kiitettävää oppaassa:

Lausunnoilla oleva opas tarjoaa kohtuullisen hyvän kokonaiskuvan kestäväen rakentamisen yhteydessä käytetyistä erilaisista sertifikaateista ja opas on kirjoitettu ei velvoittavaan muotoon jolloin se palvelee nimenomaan opastavassa tarkoituksessa. Oppaassa olevat kaaviot ja kuvat ovat lisäksi hyvin havainnollisia.

22.6.2017

Kehitettävää:

Otsikko kokonaisuudelle on hiukan harhaanjohtava. Mielestämme kysymyksessä on enemmänkin näkökulmia ekologisten kriteereiden huomioon ottamiseen julkisissa rakennushankkeissa tarjoava kokonaisuus kuin hankintaopas. Hankintaoppaan miellämme vielä enemmän yksityiskohtaiseksi kokonaisuudeksi siitä, miten hankinta käytännössä tulee tehdä. Oppaan luvuissa 3-4 tulisi käydä yksityiskohteisemmalla tasolla läpi hankintaprosessia, eri menettelyjä ja eri vaiheita, jotta kokonaisuus yhdistyisi hankintaoppaan käsitteen alle.

Erilaisia luokituksia, ekomerkkejä ja kestävän rakentamisen kriteereitä on julkaistu jo paljon, joten oppaan tarve erityisesti julkisen rakentamisen puolella on mielestämme hiukan epäselvä. Tärkeää olisi kuitenkin pyrkiä siihen, etteivät erilaiset ohjeet ja vaatimukset luokituksissa olisi päällekkäisiä. RAKLI näkee, että Rakennustieto sopii hyvin alan yhteiseksi ohjeita julkaisevaksi tahoksi. Rakennustiedon toimesta on juuri julkaistu mm. RTS – ympäristötyökalu ekologisen rakentamisen ohjaukseen, joka palvelee hyvin julkisen sektorin rakennuttamista. Rakennustiedossa on lisäksi tuotettu esimerkiksi laaja ohjesarja konsulttipalvelujen julkista hankintaa varten. Kyseiseen ohjekorttisarjaan olisi helppo liittää laadullisiin kriteereihin yhtenä osana vihreän rakentamisen kriteerit. Rakennustiedon oppaissa voisi olla myös alan yhdessä hyväksymiä esimerkkejä erilaisten laatukriteerien kuten vihreän rakentamisen kriteerien käytöstä julkisissa hankinnoissa.

Osaoptimointi on hyvin tyypillistä ympäristöasioissa. Rakennetun ympäristön alallakin helposti tarkastellaan vain yksittäisen rakennushankkeen eko- ja energiatehokkuuden ohjausta, vaikka rakennukset ovat aina osa rakennettua ympäristöä ja yhdyskuntaa. Esimerkiksi oppaassa mainitut ympäristöohjaustyökalut ottavat vaihtelevasti koko rakennetun ympäristön näkökulmaa mm. rakennuspaikan pisteytyksen kautta huomioon. Edellä esitetyssä mielessä oppaan luku 2.1. on oikeaa asiaa mutta siinä tulisi vielä vahvemmin tuoda esille alueiden ja yhdyskuntatason kehittämisen menettelyjen ja strategioiden merkitys kestävän kehityksen edistämisessä. Samassa luvussa voitaisiin myös korostaa hankintayksikön oman strategian/ohjelman tarvetta hankintojen toteuttamiseen. Ekologisten asioiden johtamista kunnan osalta, joka ohjaisi automaattisesti tiettyjen vihreän rakentamisen laatukriteerien käyttöön rakennushanke ja alue riippuvaisesti. Kuntatason strategiaa on kyllä myöhemmin sivuttu mm. oppaan taulukossa 5.

Kuvassa 6. on esitetty esimerkkejä rakennushankkeen ympäristövaikutusten tunnistamisesta hankkeen suunnitteluvaiheessa. Rakennuttamisessa rakennuttajataho ei hanki yksittäisiä materiaaleja vaan kokonaisuutta. Onko siis materiaalihankintaa tarpeen käsitellä rakennuttajan kannalta oppaassa ollenkaan.

Rakennuttajan kannalta tulisi korostua ekotehokkuudenkin kannalta rakennuksen käytettävyyden ja terveellisyys koko elinkaaren ajalla sekä alhaiset elinkaaren aikaiset ympäristökuormitukset. Nämä seikat painottavat myös mm. rakennuksen järjestelmien käytettävyyttä ja pitkäikäisyyttä. Rakennuttajan kannalta on tärkeää varmistaa, että rakennus tehdään elinkaaritehokkaaksi myös käytännön

22.6.2017

toiminnan eikä pelkästään suunnittelun, laskelmien ja simuloinnin tasolla. Esimerkiksi energiatehokkaiden taloteknisten järjestelmien elinkaaren aikainen ekotehokkuus häviää nopeasti, jos järjestelmät joudutaan toimimattomuuden tai teknisen päivityksen mahdottomuuden takia uusimaan useamman kerran elinkaaren aikana. Kriteerinä rakennuttajan ja ekologisuuden kannalta on pidettävä myös taloteknisten järjestelmien helppokäyttöisyyttä, jotta hankinnassa asetettujen laatukriteerien mukaiset tavoitteet saadaan käytön ja ylläpidon aikana toteutettua.

Edellä esitetyt ovat osa oppaan luvussa 2.5. läpikäytyä elinkaariajattelua, joko kyseisessä kappaleessa tai aiemmin hankintastrategioista puhuttaessa voitaisiin tuoda esille, että elinkaariajattelusta voidaan tuoda asioita kunnan hankintastrategian tasolle saakka.

Yksityiskohtaisia kommentteja:

- Oppaan taulukossa 4 mainitaan "Vihreän julkisen rakentamisen vaatimuksissa" energiatehokkuuden osalta vain lämmitys ja ilmanvaihto, miksi vain osa koko rakennuksen energiatehokkuuden potentiaalista
- Oppaan taulukossa 5 on mainittu käyttövaiheen ajalle "energian käyttö" ja "veden käyttö", mutta ei ollenkaan käyttövaiheen aikana syntyvää jätettä
- Oppaan taulukossa 6 on mainittu vain "Rakenteellinen energiatehokkuus", miksi ei energiatehokkuuden kokonaisuutta

RAKLI ry

Mikko Somersalmi
Tekninen johtaja